

**Republika
Hrvatska**

Nadarjenost v učnem kontekstu: Hrvaška

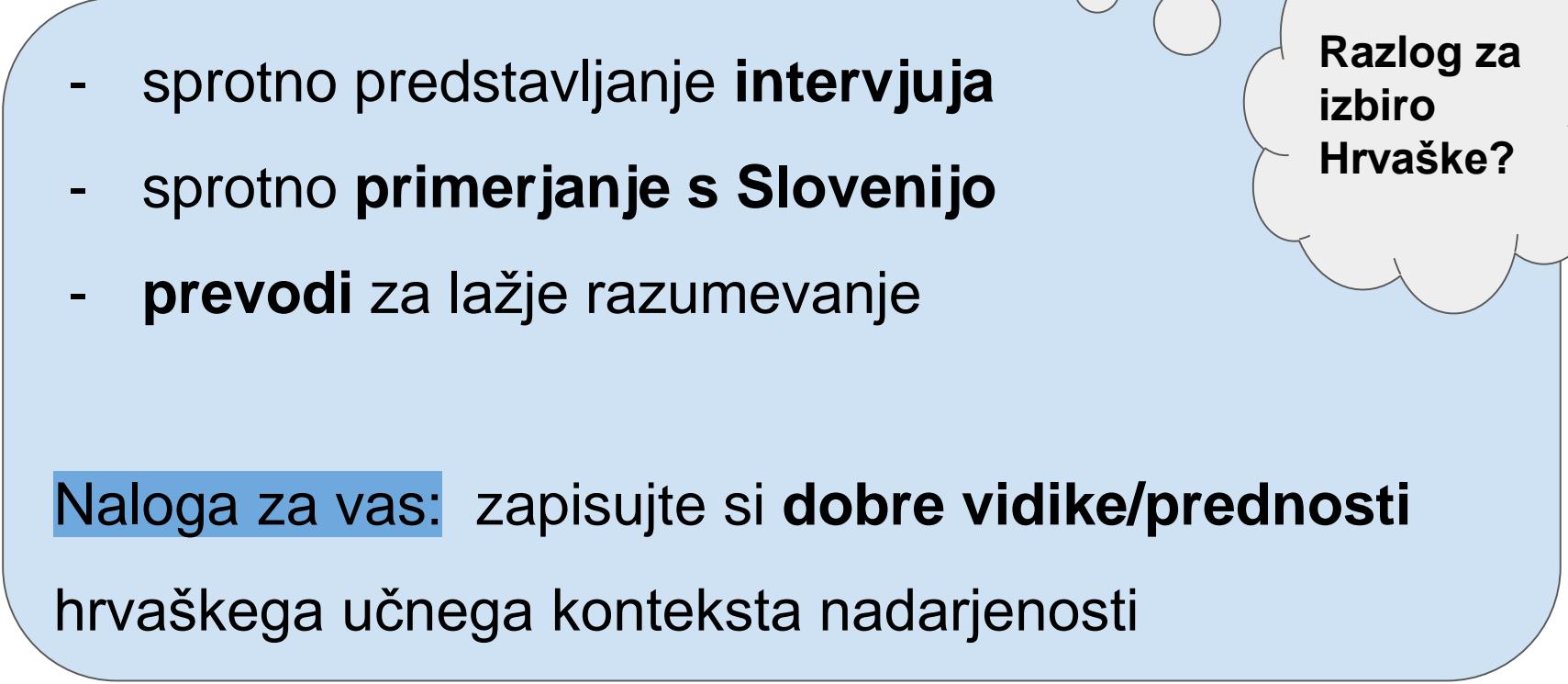
Predmet: Nadarjenost v učnem kontekstu

Mentorica: doc. dr. Mojca Juriševič

Avtorce: Melita Ažman, Bojana Gašperič, Nina Hinić, Alja Hvastija, Tjaša Kosmač

PREDSTAVITEV:

- sprotno predstavljanje **intervjuja**
- sprotno **primerjanje s Slovenijo**
- **prevodi** za lažje razumevanje

Razlog za
izbiro
Hrvaške?

Naloga za vas: zapisujte si **dobre vidike/prednosti** hrvaškega učnega konteksta nadarjenosti

Željko Rački

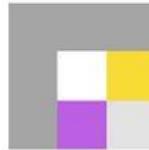
Ime i prezime, zvanje: dr. sc. Željko Rački, viši asistent, ECHA Specialist in Gifted Education

E-adresa: zracki@foozos.hr
[Google Scholar profil](#)

Telefon (u uredu): 031/321-735

Soba: 48

Termin konzultacija: Četvrtkom od 14 do 16 sati.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

Zasledile smo, da veliko raziskujete področje ustvarjalnosti pri nadarjenih. Nam lahko opišete kaj več o vaših dosedanjih praktičnih izkušnjah v zvezi z delom z nadarjenimi?

- ECHA specijalist za obrazovanje darovitih (samo 2 u HR)
- 15 let praktičnog iskustva u radu sa darovitim (6 god. školski psiholog po OŠ; 8 god. na Fakulteti za odgojne i obrazovne znanosti - profesor školske psihologije i psihologije obrazovanja)
- konzultat (svetovalec) od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta za izradu kurikularnih dokumenata
- član povjerenstva (odbora) za prijem učenika u školu stvaralaštva "Novigradsko proljeće"

1. Razvoj konteksta

- Skrb za nadarjene obstaja že dolgo let.
- Nadarjeni lahko bistveno **obogatijo in izboljšajo skupnost**, v kateri živijo, z različnimi ustvarjalnimi izdelki, športnimi rezultati, tehniškimi inovacijami in podobno.
- Različni zakonski akti, vendar v praksi ta **skrb ni sistemski**, izvaja se le v določenih VIZ institucijah, pogosto ne odgovarja realnim potrebam nadarjenih posameznikov.

→ Oblikovanje nacionalnega dokumenta ***Okvir za poticanje iskustava učenja i vrednovanja postignuća darovite djece i učenika (2016) - predlog***, ki predstavlja nacionalni kurikulski dokument in predlaga sistematične rešitve o skrbi za nadarjene.

Kakšno je Vaše mnenje o pogledu hrvaške družbe na nadarjene?

"Zadnjih desetak godina se intenzivno radi na **riješavanju pitanja vezana na djecu sa teškoćama**, koji su u HR shvaćeni kao **prioritet**. Radi se na tome da se zadovolje potrebe djece sa teškoćama i da im se pruži podrška. Teškoće ima HR jako dobro razrađene. Dosada **rad sa darovitom djecom nije na istoj razini kao što je to rad sa djecom sa teškoćoma**. Potrebno je jako puno truda da bi se stvari ujednačile. Premalo je ljudi koji se sa time žele baviti. Popularno je baviti se sa teškoćama, a zaboravlja se na darovite. **Ljudi ne razumiju da je rad s darovitim investiranje u budućnost i da mora potekati paralelno sa radom sa djecom sa teškoćama.**"

2. Opredelitev

Izraz nadarjenost in nadarjeni

...

“daroviti”

“nadareni”

“nadarenost”

“darovitost”

“talentiranost”

“talentirani”

Glavni dokumenti, zakonski in podzakonski akti, ki urejajo področje nadarjenosti na Hrvaškem

Več o vsebini
v
nadaljevanju!

Predšolsko obdobje:

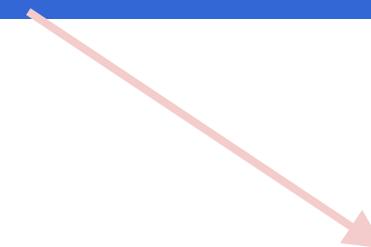
- Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju (2013)
- Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (2008)

Osnovnošolsko obdobje:

- Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (2008)
- Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (2008)
- Pravilnik o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju darovitih učenika (1991)

Zakon o vzgoji in izobraževanju v osnovni in srednji šoli, 2008:

Nadarjeni učenci so po 62. členu opredeljeni kot **učenci s posebnimi VIZ potrebami**, kamor spadajo tudi učenci s težavami (“*učenec s teškoćama*”).

Primerjava s SLO:
samostojna skupina

Učenici s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama

Članak 62.

- (1) Učenici s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama su daroviti učenici i učenici s teškoćama.
- (2) Obrazovanje učenika s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama provodi se u skladu s ovim Zakonom, ako posebnim propisima nije drugče određeno.

Glavni dokumenti, zakonski in podzakonski akti, ki urejajo področje nadarjenosti na Hrvaškem

Srednješolsko obdobje:

- Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (2008)
- Državni pedagoški standard srednjošolskog sustava odgoja i obrazovanja (2008)
- Pravilnik o srednjoškolskom odgoju i obrazovanju darovitih učenika (1993)

Glavni dokumenti, zakonski in podzakonski akti, ki urejajo področje nadarjenosti na Hrvaškem

Primerjava s SLO:
več dokumentov na Hrvaškem;
predšolsko obdobje;
Koncept in Okvir

Drugo: (prevedeno!)

- Nacionalni okvirni kurikulum za predšolsko vzgojo in izobraževanje in splošno obvezno in srednješolske izobraževanje (2011)
- Strategija izobraževanja, znanosti in tehnologije (2014)
- Pravilnik o načinu prepoznavanja, izobraževanja, spremljanja in spodbujanja nadarjenih učencev v osnovni in srednji šoli ter pogojih in postopkih, s katerimi učenec lahko konča šolo v krajšem času, kot je predpisano (2014) - **predlog!**
- Okvir za spodbujanje učnih izkušenj in vrednotenje dosežkov nadarjenih otrok in učencev (2016) - **predlog!**

Med raziskovanjem smo zasledile nekaj obetavnih

uresničujejo v praksi. To sta na primer Prav

darovitih učenika u osnovnoj i srednjoj šk

šku u kraćem vremenu od propisane

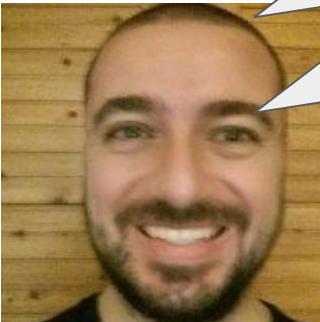
postignuća darovite djece i učenika

"Okvir

2. Opredelitev

"Okvir je

"Širi kontekst toga je, da je HR ušla u EU i sada ima **pristup do nekih finansijskih fondova**, odnosno priliku aplicirati i upotrijebiti sredstva za rad sa darovitim. Trenutno je u tijeku **raspisani poziv za prijavu projekata rada s darovitim učenicima u naredne dvije godine**. Natječaj je raspisalo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Rok za dostavu papira je 12.12. Ponuđeno je 5000000 kuna i od iduće iduće školske god 2017/2018 se kreće intenzivno s radom sa darovitim."

Definicije nadarjenosti

Pravilnik o osnovnoškolskem odgoju i obrazovanju darovitih učenika (1991):

„nabor funkcij, ki omogočajo učencu trajno doseganje izjemnih rezultatov na enem ali več področjih človekovega delovanja in je pogojena z visoko stopnjo razvitosti posameznih sposobnosti, osebne motivacije in zunanjih spodbud.“

Okvir (2016):

„»nabor značilnosti, ki se kažejo kot nadpovprečne splošne ali posebne sposobnosti, **visoka stopnja ustvarjalnosti in motivacije**, ki nadarjenim omogočajo razvijanje izjemnih kompetenc in posledično doseganje izjemnih nadpovprečnih rezultatov na enem ali več področjih.«

Pravilnik o poticanju (2014):

»visoko nadpovprečno razvite splošne ali specifične sposobnosti, ki z načrtno podporo omogočajo posamezniku trajne dosežke, nadpovprečne rezultate na enem ali več področjih. Razvojje nadarjenosti je pogojeno z visoko stopnjo razavnosti, **osebnih lastnosti** ter ustvarjalnosti.«

Primerjava s SLO:
podobne definicije

Skupine nadarjenih (Okvir, 2016)

v nad. nadarjeni

Primerjava s SLO:
nimamo posameznih
skupin

- A. izjemno nadarjeni otroci in učenci (*iznimno darovita djeca i učenici*)
- B. nadarjeni s težavami (v razvoju ali vedenju) - “**dvojno izjemni**” (*darovita djeca i učenici s teškoćama (u razvoju ili ponašanju)*)
- C. nadarjeni iz neugodnega družinskega okolja (*darovita djeca i učenici iz nepovoljnega obiteljskog i/ili socioekonomskog okružja i/ili manjinskih zajednica*)
- D. nadarjeni, katerih dosežki in šolski uspeh ne ustrezajo njihovim dejanskim zmožnostim
(darovita djeca i učenici čija postignuća i školski uspjeh ne odgovaraju njihovim visokim sposobnostima)
- E. otroci in učenci z izraženimi specifičnimi sposobnostimi (*djeca i učenici izraženih specifičnih sposobnosti*)

3. Dvojno izjemni

Dvojna izjemnost na Hrvaškem

NOK (2011): nadarjeni učenci imajo lahko **različne težave** (tudi učne), ki otežujejo prepoznavanje nadarjenosti.

Okvir (2016) - Predlogi za delo:

- *daroviti s teškoćama* potrebujejo veliko več **fleksibilnosti in prilagajanja dela**
- potrebujejo izdelavo **osebnega kurikuluma**
- potrebujejo **asistenta ali mentorja**

Primerjava s SLO:
dvojna izjemnost bolj zastopana (v literaturi, v izobraževanju, ...)

Kako imate na Hrvatskem urejeno področje dvojno izjemnih? Kako jih prepoznavate, kakšno pomoč jim nudite, s kaknimi izzivi se pri tem srečujete?...ali nam lahko priporočite kakšen članek o dvojni izjemnosti na Hrvatskem?

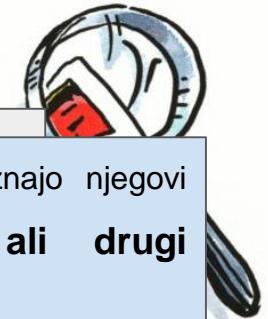

“Dvojne dijagnoze su **vrlo rijetke**. U cijeloj mojoj obrazovnoj praksi, samo su dva darovita učenika imala specifične teškoće i bila ujednako darovita. Darovita djevojčica koja je imala disleksiju i daroviti dječak sa poremećajem u ponašanju i oštećenje mentalnog zdravlja. Same po sebi, dvojne dijagnoze su vrlo mala skupina djece. Ne vidim u dvojnim dijagozama problem. **Učitelj i specijalist za obrazovanje darovitih radi na razvoju kompetencija u skladu s interesima darovitoga učenika, a edukacijski rehabilitator** (ili logoped, ili psihijatar, ili fizioterapeut, ili tiflopedagog, ili surdopedagog) **radi rehabilitaciju funkcije koja je nedostatna razvijena**. Svatko zna svoj dio posla, i stvari idu.”

4. Identifikacija

2319 otrok v osnovnošolskem obdobju je nadarjenih (**0,69%**) (Ministrstvo, 2013)

najpogosteje prepoznaajo njegovi starši, učitelji ali drugi strokovni delavci
(Pravilnik o poticanju, 2014)

-strokovni in kontinuirani

VIZ razvoju

Ministrstvo za znanost in šolstvo -

razvija tehnične smernice in instrumente za

- pisano **soglasje** staršev

- **psihologi** izvedejo različne diagnostične preizkuse

(Pravilnik o poticanju, 2014)

navanje nadarjenih učencev

- napisati **pisno vlogo**;
- odloči, kako bo potekala identifikacija

(Pravilnik o poticanju, 2014)

Okvir (2016) predлага 2 fazi

timsko delo,
ki ga vodi
psiholog

ZAKLJUČEK!

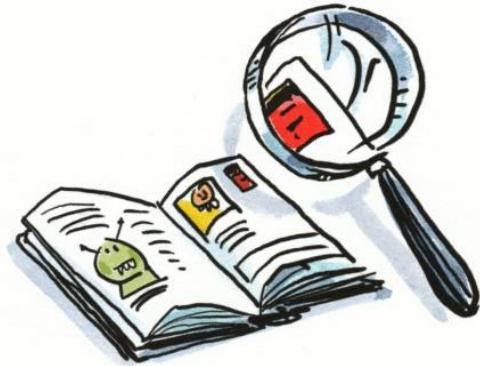
strokovni tim **združi** vse pridobljenje podatke

zapiše **mnenje** o primernih oblikah šolanja in podpore

na sestanku **poda** informacije in **skupaj načrtujejo**

seznavi se tudi **starše in nadarjene učence** o rezultatih

Idealna starost za prepoznavanje nadarjenosti je med 4. in 8. letom starosti.

Obstaja zelo velika številka nadarjenih otrok v vrtcih (1,5%) (Preschool Education in the

Republic of Croatia, 2011),

2013 - 1204 otrok v vrtcu nadarjenih (Bakoš in Kovačić, 2013 - podatki

pridobljeni iz Ministrstva za šolstvo)

zgooda, je zelo radoveden in ravnovesen, da vprašanja, enostavno formulira probleme...

5. Obravnava in delo

Formalno izobraževanje nadarjenih

- 70 vrtcev od 1371 delajočih vrtcev na Hrvaškem izvaja **programe dela z nadarjenimi otroki**
- iz državnega proračuna za sofinanciranje programov v vrtcih se dodeli **300 kun** (cca 40EUR) **na mesec** za vsakega nadarjenega otroka

a) Predšolsko obdobje

Sistem podpore nadarjenim predšolskim otrokom je sestavljen iz:

- postopka **odkrivanja** nadarjenosti,
- programov, ki podpirajo **razvoj** nadarjenosti ter
- začetnega sistematičnega **spremljanja** napredovanja.

(Bakoš in Kovačić, 2013)

Formalno izobraževanje nadarjenih

a) Predšolsko obdobje:

Posebni programi predšolske VIZ za nadarjene otroke **se izvajajo kot:**

- a. **razširjeni redni programi;**
- b. programi **dela v manjših skupinah** otrok s podobnimi sposobnostmi ter organiziranje **posebnih aktivnosti** ter
- c. **posebni prilagojeni programi**, ki spodbujajo razvoj specifičnih področij nadarjenosti in se izvajajo kot:
  - igralnice za nadarjene,
  - programi specifičnih vsebin in

Formalno izobraževanje nadarjenih

a) Predšolsko obdobje:

Okvir (2016) predлага:

1. redni kurikulum vrtca z določeno stopnjo **obogatitve**
2. kurikulum **posameznih vzgojnih skupin**, ki v večji meri spodbujajo nadarjenost na enem področju
3. posebne oblike VIZ podpore **izven** rednega kurikuluma
4. **individualizacija** pri izdelavi in uporabi osebnega kurikuluma
5. **akceleracija** oziroma **predčasni vpis v šolo**

Glede na prebrano zakonodajo in priporočila na Hrvaškem, nas zanima kako poteka delo z nadarjenimi v praksi? Kako bi Vi ocenili sistem dela z nadarjeni v predšolskem obdobju na Hrvaškem?

“Veliki pomak se dogodio prošle godine kada su vrtići postali obavezni za djecu. Do tada djeca nisu morala ići u vrtiće i od prošle godine svako dijete mora proći minimalo 200 ur u vrtiću kako bi moglo upisati 1. razred OŠ. Pošto su sada sva djeca dužna ići u vrtiće je lakše identificirati darovitu djecu i organizirati aktivnosti za djecu koja kažu darovitost na nekom području. Međutim tu nastane problem jer svi vrtići nisu jednako opremljeni (primerjava Zagreb z neko ruralno sredino). Prije je bio problem da većina djece nije išla u vrtiće, jer ga roditelji nisu mogli platiti ili im je bilo predaleko.”

Formalno izobraževanje nadarjenih

b) Osnovnošolsko in srednješolsko obdobje

Pravilnik o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju darovitih učenika (1991):

Delo z nadarjenimi = delo, ki obsega:

programe **različne stopnje zahtevnosti** in **kompleksnosti**,

izbirne programe,

skupinsko in **individualno** delo,

delo z **mentorjem** (za tiste učence, ki izkazujejo izraziti interes za posamezno področje),

zgodnji vpis,

akceleracijo ali dokončanje osnovnošolskega izobraževanja v krajšem času od predpisanega,

interesne in izvenšolske aktivnosti,

stik s **strokovnjaki** učenčevega interesnega področja ter

pristop do **specifičnih virov znanja**.

Formalno izobraževanje nadarjenih

b) Osnovnošolsko in srednješolsko obdobje

Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (2008) narekuje, da program dela z nadarjenimi učenci zajema tudi:

povečano delo **učiteljev** z nadarjenimi učenci,

nakup potrebne učne **opreme** in **literature**,

zagotovitev posebnih **virov znanja**,

možnost udeležbe nadarjenih učencev na državnih in mednarodnih **tekmovanjih** ter sredstva za **štipendije, nagrade** in drugo.

Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (2008) navaja še:

dodatni pouk

Formalno izobraževanje nadarjenih

b) Osnovnošolsko in srednješolsko obdobje

NOK (2011):

Programi za nadarjene učence se delijo na:
programe, ki se izvajajo pri **rednem pouku** in
programe, ki se izvajajo **izven pouka**.

obogatenje učnih vsebin, akcerelacija,
mentorstvo, tekmovanja, natečaji,...

različne izvenšolske aktivnosti, delavnice,
letne in zimske šole, klubi in kampi,
"programi izvrhsnosti",...

Formalno izobraževanje nadarjenih

b) Osnovnošolsko in srednješolsko obdobje

Pravilnik o poticanju (2014) opisuje oblike dela z nadarjenimi, ki so:

(dostop do posebnih virov znanja),

(delo z mentorjem),

izdelava **IP**-ja,

zagotovljeno **e-učenje** v najbližji šoli,

(sodelovanje na državnih in mednarodnih tekmovanjih) ter

zagotovljena **sredstva na državni in lokalni ravni**.

Evalvacija dela z nadarjenim učencem:

učenec je identificiran → šola vodi njegovo evidenco → šolski tim evalvira oblike dela in predлага nadgraditve → na koncu šolskega leta ali po potrebi pogosteje šolski tim poroča učiteljskemu svetu o učenčevem napredku glede na zastavljene cilje → ves čas **sodeluje s starši**

**MAPA
NADARJENEGA
UČENCA**
[http://vinkovic.org/Projects/
MindExercises/nadareni/N
crt_pravilnika.pdf](http://vinkovic.org/Projects/MindExercises/nadareni/N crt_pravilnika.pdf)

Formalno izobraževanje nadarjenih

b) Osnovnošolsko in srednješolsko obdobje

Okvir (2016) za nadarjene učence v OŠ in SŠ predлага:

“razlikovni kurikulum” in

“osebni kurikulum”

Kot oblike dela za nadarjene pa predлага:

delo v heterogenih skupinah - nadarjeni učenec je vključen v skupino z ostalimi učenci,

delo v homogenih skupinah - nadarjeni učenci so združeni skupaj glede na svoje sposobnosti in interesе za posamezno področje,

samostojno učenje - vsebina, ki jih zanima, ustrezен tempo,... ter

delo z mentorjem - intenzivno individualno delo mentorja in nadarjenega učenca.

Kako bi Vi ocenili sistem dela z nadarjeni v šolskem obdobju na Hrvaškem?

“U OŠ je opet problem kao i u vrtićima, da se **škole jako razlikuju**. Razlika je jako velika, pogotovo ako usporedimo **škole u Zagrebu, koje su gradske, urbane sredine, imaju pristup obrazovanju ili na nekom ruralnom području, gdje nema resursa, edukatora, stručnjaka, materijala i povezanosti**. Velika je razlika isto u tome da djeca u gradovi imaju mogućnost pohađati različite umjetničke, glasbene škole, različite centre dok djeca sa sela nemaju te mogućnosti. Poseban problem su **djeca sa otoka**. Jako puno se događa da na nekom otoku ima samo jedno ili dva dijeteta i onda učitelji sa brodovima dolaze i održavaju nastavu ili obrnuto, da npr. grupica djece sa jednog otoka ide na drugi kako bi poslušala nastavu.”

“U Hrvatskoj postoje **akceleracije**, gdje učenik može završiti dva razreda u jednoj školskoj godini. Dostupna je **na svim razinama**. **Najčešća je pri upisu u OŠ**, odnosno da dijete umjesto sa 6. godina krene u 1. razred sa 5 godina. Tu još postoji i akceleracija u OŠ, SŠ i na fakultetu. Ja sam imao jedan primjer gdje smo jednu našu studenicu akcelerirali u višu godinu (umjesto 4. je završila 5. godinu). U praksi postoji i provodi se, samo što je rijetko. Tipostupci nisu svakodnevni.”

Formalno izobraževanje - primerjava SLO:HR

Enako: prilagoditve metod in oblik dela, dodatni pouk, individualne in skupinske oblike pomoči

Različno:

Slovenija	Hrvaška
sistematicen začetek dela z nadarjenimi z vstopom v šolo	velik poudarek na delu s predšolskimi nadarjenimi otroki
delo z nadarjenimi se v OŠ deli na 3 obdobja (glede na triade)	delo z nadarjenimi v OŠ se ne deli, je v splošnem enako za vse učence
/	kampi za nadarjene, e-učenje, učne skupine
poudarek na izpopolnjevanju strokovnjakov s področja dela z nadarjenimi, nudenje programov za razvijanje socialnih spretnosti, osebno svetovanje učencem in staršem, poklicno svetovanje	/

Neformalno izobraževanje

Rijeka

- Društvo roditelja darovite djece "Lodur"
- Centar za poticanje darovitosti Rijeka

Karlovac

- Udruga roditelja potencijalno darovite djece "Mali princ"

**PRIMERJAVA
S SLOVENIJO:**
nimamo

Sisak

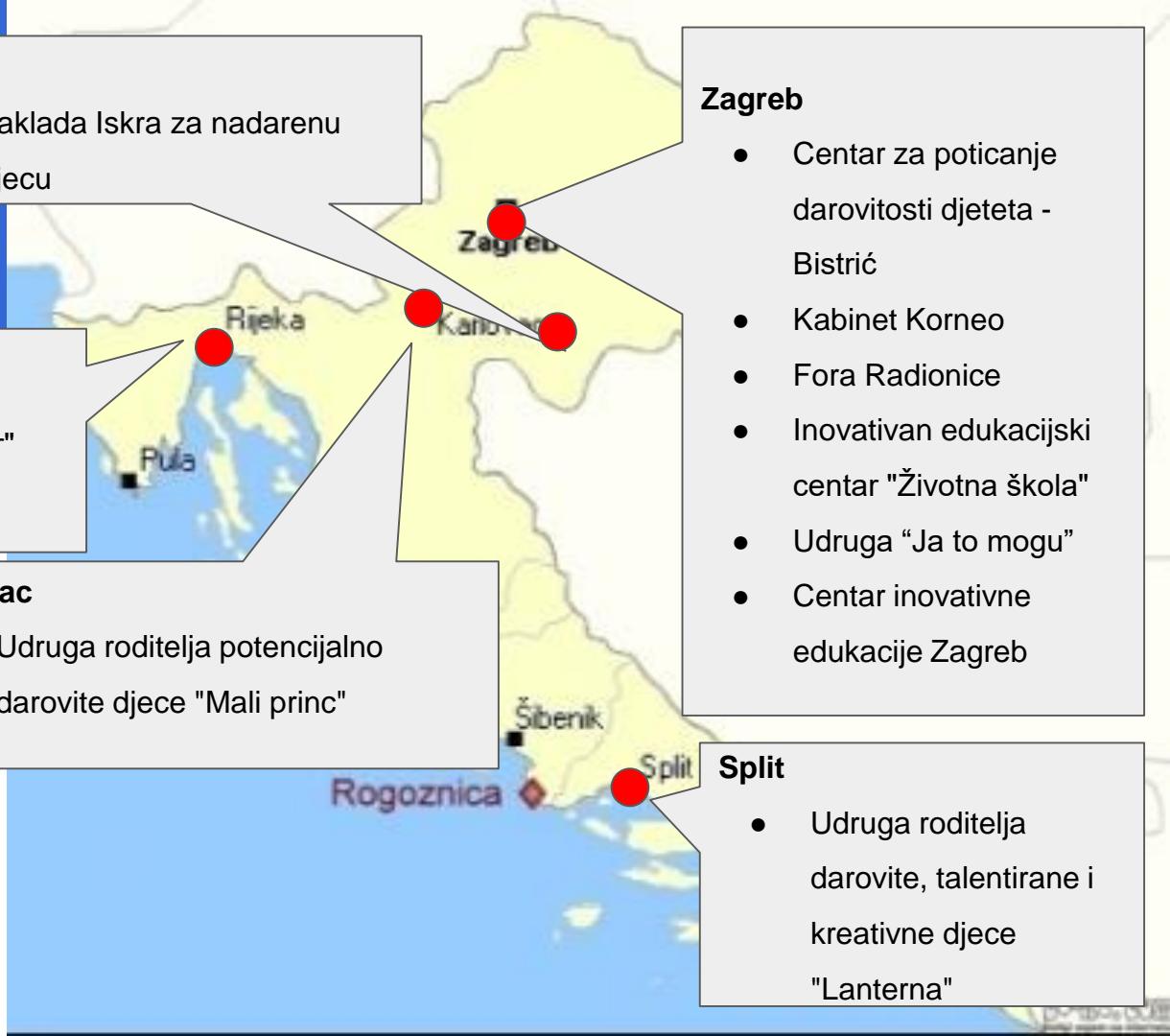
- Zaklada Iskra za nadarenu djecu

Zagreb

- Centar za poticanje darovitosti djeteta - Bistrić
- Kabinet Korneo
- Fora Radionice
- Inovativan edukacijski centar "Životna škola"
- Udruga "Ja to mogu"
- Centar inovativne edukacije Zagreb

Split

- Udruga roditelja darovite, talentirane i kreativne djece "Lanterna"

Hrvatski

Home

Kontakt

Novosti

Razvoj kreativnosti

Aktivnosti

Linkovi

Bistrić je udruga čija je akti
učiteljima

spodbujanje ustvarjalnega mišljenja,
socialnih veščin

Darovita, talentirana ili kreativna djeca su djeca sa razvijenijim sp
POSEBNE POTREBE koje su uočljive već u ranom djetinjstvu. Poti
najvažnijih aktivnosti u našem centru. Raznolike primjenjene aktiv
potporu roditeljima i praktičarima u dječjim vrtićima i školama. Pog
[Lovre i Judite](#), a što o izgledima darovite djece objavljaju [Jutarnji](#)

spodbujanje logičnega in
kombinatoričnega mišljenja

OD 9 do 14 SATI NA RASPOLAGANJU VAM STOJE
OTVORENI TELEFONI ZA RODITELJE NA KOMERCIJALNIM

- ◆ Y
- ◆ I
- ◆ P
- ◆ S

spodbujanje inovativnega mišljenja

poskusi in manjši projekti v sodelovanju
z mentorjem (npr. robotika, biologija,
matematika, informatika,...)

CENTAR ZA POTICANJE
DAROVITOSTI DJETETA

Jasna C. Lay

Founder and vicepresident,
Specialist in Gifted Education

Hrvatski

English

Udruga JA TO MOGU

Udruga za djecu s teškoćama u učenju,
komunikaciji i razvoju te nadarenu djecu

Cilji združenja so oblikovanje **edukacijskih, psihosocialnih in zabavno-kreativnih programov** za otroke, mladostnike in starše ter zastopanje, **opolnomočenje** in zagotavljanje **podpore**.

“Centar darovitosti” - spodbujanje nadarjenosti otrok in mladostnikov

“Želim znati više” - za otroke od 1. do 4. razreda ter od 4. do 8. razreda osnovne šole

“Centar edukacije i učenja” - izobraževanje, svetovanje, prevencija nasilja in pomoč pri učenju otrokom in mladim

Kabinet za razvojnu podršku

Korneo

tražilica ...

Događanja

novo u Korneu

Korneo Primus d.o.o.

Kralja Zvonimira 60
10000 Zagreb

01 / 4571 116

www.korneo.hr

korneo@korneo.hr

radno vrijeme: prema
dogovoru

[info - letak](#)

- senzorno-motorične aktivnosti,
- domišljjske igre,
- reševanje problemov,
- aktivnosti za razvijanje percepcije,
- računalniške igre,
- ustvarjalne aktivnosti in podobno

[Naslovna](#)[O nama](#)[Znanstvene radionice](#) ▾[Znanstveni kampovi](#) ▾[Znanstveni rođendani](#) ▾[Eventi](#) ▾[Fora kutak](#)

- nudenje **individualnega svetovanja, terapij in izvajanje predavanj,**
- pomoč in podpora staršem,
- organiziranje delavnic in predavanj za pedagoške delavce na šolah ter delavnic v Centru, ki so odprte za širšo javnost,
- organiziranje **delavnic in tečajev** za otroke (npr. robotika, likovne delavnice, tečaji kreativnega pisanja in fotografije, multimedijijski instrumenti za učenje, idr.),
- **praznovanje rojstnih dni** ter
- spremljanje in objavo novosti in obveščanje o dogodkih preko spletne strani na Facebook in Twitter profilu za bralce njihove spletne strani.

- organiziranje raznolikih **delavnic** za predšolske in šolske otroke (npr. s ciljem razvijanja logičnega mišljenja, interesa za znanost, ustvarjalnosti, verbalne tekočnosti in socialno-emocionalnega področja) ter
- spremljanje in objavo **novosti**, **zanimivosti**, **člankov**, aktualnih **dogajanj** in obveščanje o dogodkih preko spletne strani na Facebook profilu

Zasledile smo, da imate na Hrvatskom dobro razvit sistem pomoći in podpore (udrug...). Nam lahko navedete še kakšen primer dobre prakse?

“Ukupno u HR imamo **blizu 50000 registriranih udruga**. U HR prema **Pravilniku o udrugama**, dovoljno je da tri gradana odluče osnovati neku udrugu i to već funkcionira. Građani mogu ujediniti udrugu i onda zadovoljavaju na razini lokalne zajednice. Mi imamo niz udruga koje koristimo kao **resurse u obrazovanju**. Neke imaju puno projekata, neke malo, neke su manjem neke veće, ali kad radimo u školama one su oko nas i povlačimo ih u obrazovanje, jer su one **primjer kako to djeluje na lokalnoj razini**. Već o tome imate na spletni stranici na uzuvrh.hr, stranica Vlade RH, Ured za udruge.”

6. Kader

Kader, ki dela z nadarjenimi

Pravilnik o poticanju (2014) opredeljuje kader, ki je zadolžen za delo z nadarjenimi:

mentor - dela individualno z nadarjenim učencem, zanj skupaj s šolskim timom izdela individualizirani program, evalvira delo in napredek učenca ter 1x letno napiše poročilo o delu

šolski tim - vključuje strokovne delavce VIZ ustanove ter po potrebi tudi druge strokovnjake - izvedba postopka identifikacije, evalvacije napredka; individualiziran program; koordinira delo z učencem, nudi podporo; vodi dokumentacijo o nadarjenem

vodja šolskega tima - koordinacija, sodelovanje, evidenca dela tima)

učiteljski svet - sledenje in evalvacija dela mentorja in šolskega tima)

ravnatelj - je tisti, ki imenuje člane in vodjo šolskega tima

Kader, ki dela z nadarjenimi

Okvir (2016) pa predлага:

1. vzgojitelj
2. učitelj
3. mentor
4. psiholog
5. pedagog
6. logoped, SRP (*edukacijski rehabilitator*), socialni pedagog
7. knjižničar
8. ravnatelj
9. starši

Slovenija:

- vsi učitelji,
- učitelji PB (na 1. triadi),
- svetovalna služba,
- mentorji (šolski in zunanji),
- knjižničar,
- vodstvo šole,
- Zavod RS za zaposlovanje (na 3. triadi) ter
- glasbene in druge umetniške šole

7. Izobraževanje kadra

Izobraževanje študentov

(fakultete v Zadru, Reki, Puli in Zagrebu)

1. letnik, 2. semester, izbirni predmet Programi i oblici rada s darovitom djecom u vrtiću (*Program in oblike dela z nadarjenim v vrtcu*).

Vsebina predmeta:

- program dela z nadarjenim otrokom v vrtcu;
- motivacija kot mediacijski dejavnik pri uresničevanju nadarjenosti;
- usposobljenost vzgojiteljev za delo z nadarjenimi otroki v vrtcu;
- vloga vzgojiteljev v vzgoji in izobraževanju nadarjenih predšolskih otrok;
- aktivno mišljenje in ustvarjalno mišljenje pri nadarjenih otrocih;
- prostorsko, materialno in socialno okolje pri delu z nadarjenimi otroki;
- sodobni mediji in nadarjeni;
- »pasti« (ne)identificirane nadarjenosti.

Študij Preddiplomski studij Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

V 1. letniku, 2. semesteru, predmet Psihologija ranog učenja i poučavanja/ Psihologija zgodnjega učenja in poučevanja. (zgodnje odkrivanje in obravnavanje nadarjenih).

1. letnik, 1. semester, predmet Engleski jezik/ Angleški jezik (besedila s področja stroka ali s tako problematiko, ki je blizu npr. problemi pri izobraževanje (nadarjeni otroci, anksiozni otroci, vloga starše in sodelovanje z njimi)).

2. letnik, 3. semester, predmet Inkluzivni odgoj i obrazovanje/ Inkluzivna vzgoja in izobraževanje (nadarjeni otroci v predšolskem obdobju).

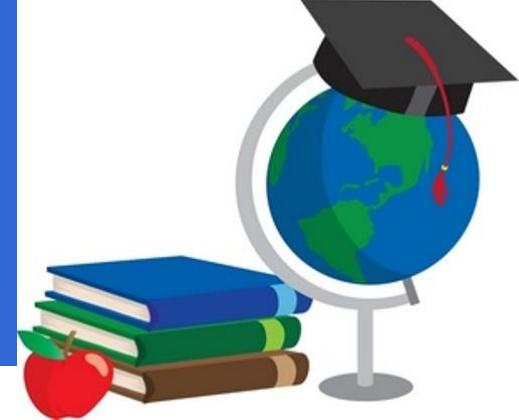
2. letnik, 4. semester, predmet Razvojna psihopatologija soroden predmetu nadarjeni učenci.

Izbirni predmet Odgoj i obrazovanje darovitih/ Vzgoja in izobraževanje nadarjenih (različna razumevanja nadarjenih, teoretske smernice o nadarjenih in njihov vpliv na obliko spodbujanja nadarjenih posameznikov, značilnosti nadarjenih posameznikov (socialno-emocionalno funkcioniranje, motivacija, kognitivne potrebe, izobraževalne potrebe idr.), prepoznavanje in razvijanje področno – specifičnih nadarjenosti, načela sestavljanja programa za nadarjene v vrtcu...).

Na poddiplomskem študiju Zgodnja in predšolska vzgoja in izobraževanje pa ne zasledimo pri nobenem predmetu, da bi kaj govorili o nadarjenih.

Izobraževanje študentov

(fakultete v Zadru, Reki, Puli in Zagrebu)

UNIVERZA V PULI

Študij **Prediplomski stručni studij predškolski odgoj**

Izbirni predmet: Rad s darovitom djecom (kakšne so glavne značilnosti nadarjenih, kako jih prepoznati in kako jim nuditi ustrezno pomoč in podporo).

Izobraževanje učiteljev

REKA

V času spomladanskih počitnic, 25. in 26. marca 2013 je potekala v sodelovanju z agencijo za vzgojo in izobraževanje Druga riječka škola fizike "Fizika u novom prostor-vremenu" namenjena dijakom srednjih šol in učiteljem osnovnih in srednjih šol, s ciljem promoviranja novega pristopa učenja fizike. Ena izmed **razprav** je bila tudi "Što Hrvatska može ponuditi darovitim učenicima?"

V organizaciji Centra za spodbujanje nadarjenosti Reka, Društva staršev nadarjenih otrok in mesta Reke je potekal **Teden nadarjenih otrok** od 16. do 25. marca 2013, ki se beleži kot tak prvi dogodek na Hrvaškem.

Mesto Reka že od 1993. leta kontinuirano **štipendira** nadarjene dijake in študente. Temeljno merilo za izbor štipendistov je nadarjenost. Šteje se uspeh v izobraževanju, priznani dosežki in mnenje dveh profesorjev – mentorjev ter rezultat psihološkega testiranja.

Kako usposabljate študente (bodoće strokovnjake) za delo z nadarjenimi?

“U HR ne postoji mjesto gdje se mogu usavršiti i stечi specijalizacije sa područja za rad sa darovitim. Ne postoji nikakojiva ustanova koja bi nudila edukaciju za rad sa darovitim. Trenutno prevladava politika inkluzije, koja je usredotočena na djecu sa teškoćama i zaboravlja se na darovitu djecu. Isto tako se zaboravlja da je potrebno specifično znanje za rad z nekom skupinom PP. Tako i nadareni potrebujejo specifične metode dela i specifično znanje kako bi im se izašlo u susret. Treba provodit specifične metode i pristupe u radu kako bi dijete imalo koristi od toga. Još bi dodao, da svako područje od darovitosti umjetnost, sport... ima posebne strategije i metode, pristupe kako se darovitost na tom području razvija.”

8. Prednosti in pomanjkljivosti konteksta

Primeri dobre prakse

- Trud, podpora, pomoč in vsakodnevno delo učiteljev z entuzijazmom!

- Novigradsko proljeće

- Centar za poticanje darovitosti "Bistrić"

- Znanstveno-edukacijski centar Višnjan

- Vsakoletno obeleževanje dneva nadarjenih učencev

Pr

je

ost i
klijivosti
eksta

3. Zašto želiš sudjelovati u radu Male škole prirodoslovlja? Što te najviše zanima?

---

4. Zašto bi baš tebe trebali primiti?

8.2 Kritike, pomanjkljivosti in izzivi

AKTIVNOST ZA RAZRED:

- delitev v 5 skupin
- vsaka skupina dobi odsek prevedenega hrvaškega članka
- preberite in analizirajte **pomanjkljivosti** oz. probleme, ki jih članek izpostavlja v zvezi s hrvaškim kontekstom dela z nadarjenimi
- poročajte

8.2 Kritike, pomanjkljivosti in izzivi

sistem dela z nadarjenimi na Hrvaškem → veliko pomanjkljivosti in kritik

kritike Pravilnika o poticanju (2014):

nejasnosti glede **identifikacije**

definicija nadarjenih neuskajena s sodobnimi teorijami

obravnava **le nadarjene**, ne pa tudi motivirane, talentirane

nejasno, kako naj bi se **individualiziralo** delo

nejasnosti glede **financiranja**

8.2 Kritike, pomanjkljivosti in izzivi

ne obstaja vseobsegajoč sistem **štipendiranja in nagrajevanja** z opredeljenimi kriteriji selekcije na različnih izobraževalnih ravneh

v zakonodaji niso precizirani načini in postopki **identifikacije in spremljanja** teh učencev

ne obstajajo posebna **vlaganja** v programe in delo z nadarjenimi, pač pa sam proces ostaja na veliki podpori staršev nadarjenih ter na nivoju entuziazma posameznih motiviranih učiteljev

(Grandić in Letić, 2009)

pomanjkanje **šolskih psihologov** na Hrvaškem: v približno **950** hrvaških osnovnih šolah je zaposlenih le približno **150** psihologov

(Vlahović-Štetić, 2005)

8.2 Kritike, pomanjkljivosti in izzivi

Okvir (2016):

v praksi skrb za nadarjene **ni sistematično urejena**, odvija se **le v nekaterih VIZ ustanovah, ni enotna na vseh VIZ ravneh šolanja in ne zadovoljuje resničnih potreb nadarjenih**

→ potrebno je aktualizirati, strateško zasnovati in ciljno usmeriti sistem dela z nadarjenimi

Katere pomanjkljivosti opažate v zvezi s sistemom podpore nadarjenim na Hrvškem in katere izboljšave bi bile po vašem mnenju potrebne?

“Na prvom mjestu je to **nedostatak novca i resursa**, onda **nedostatak učitelja i stručnjaka** za rad sa darovitima, **nedostatak interesa** za rad sa darovitima.. Ljudi ne shvaćaju zašto je bitno raditi sa darovitim. Na novoj generaciji je da shvati i radi na tome, da kada se radi sa darovitima se ulaže u razvoj izvrstnosti i budućnosti. U HR je još jedan problem da se **darovitost prvenstveno gleda v sportu**, gledaju se sportski uspjesi na natjecanju. Kad bi bar u HR bila razvijena darovitost kao što je to darovitost u sportu bi bilo super. U HR postoji velika tradicija da se njeguje sport, svako selo ima nogometni klub, nije da svako selo ima svoj umjetnički, znanstveni klub. **Darovitost nikad nije globalna nego je usko usmjerena na neko područje u HR je to područje sporta.”**

Katere izboljšave bi bile po vašem mnenju potrebne?

“Poboljšanje vidim u **EPTA**. Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku je registriran pri CRSN Pedagoškog fakulteta u Ljubljani, kao jednom European Talent Centru, kao jedna od ukupno osam (8) European Talent Pointova.. Dana 8.12.2016. na Pedagoškom fakultetu registrirat će se novi European Talent Pointovi. Ideja nam je na međunarodnoj razini uspostaviti veze edukatora koji se bave pitanjima odgoja i obrazovanja darovitih učenika.

Ideja nam je dobiti sve vise EPTA, pokrenuti interes, edukaciju, razmjenu iskustva tako da imamo neki nacionalni pokret koji obuhvaća odgojno obrazovne potrebe darovitih učenika.”

Za konec nam zaupajte še kako vi vidite prihodnost nadarjenih na Hrvatskom?

“Mislim da će se stvari polako razvijati u dobrom smjeru. Napokon su se opametili, da se ne može razmišljati o razvoju zemlje, bez da se ne uzmu u obzir njihovi najsposobniji članovi, na svim područjima (umjetnost, sport, znanost, građasnki odgoj, poduzetništvo...) sve sto se može razvijati do tog nivoa da imamo članove, koji su ekspertni, koji mogu stvari razvijati u korist države.”

9. Analiza článka

Hidden in Plain Sight: The Experiences of Three Twice-Exceptional Students During Their Transfer to High School

Avtorce članka: Susan J. Ng, Mary F. Hill in Catherine Rawlinson

Naslov revije: Gifted Child Quarterly

Leto izdaje: 2016

ZAKAJ TA ČLANEK?

- obe strani dvojne izjemnosti, pomanjklivosti zaradi učnih težav \ posebnost in možnost za uspeh zaradi njegove nadarjenosti.
- vstop v srednjo šolo (probleme in ovire),
- problem, ker ne dobijo priložnosti, da bi se izkazali na njihovih močnih področjih, in dosegli svoj poln potencial.

NAMEN ČLANKA

- opozori na **problem prehoda** ponudi nekaj rešitev za izboljšanje postopkov.
- natančni in zadostni podatki o spremembah v tem času (ključnega pomena za uspešen prehod).
- dvojno izjemni pogosto **neprepoznani**
- uporaba kvalitativne metode, saj je bil pomemben del študije tudi to, kako so raziskovalci interpretirali pridobljene informacije.

Osredotočili so se predvsem na vprašanje **'Kako dvojno izjemni učenci doživljajo prehod v srednjo šolo?'**, njihov cilj pa je bil zagotoviti vpogled v doživete izkušnje treh trinajstletnikov med prehodom v srednjo šolo.

sodelujoči:

Michael, 13 let, Aspergerjev sindrom, visoka bralna zmožnost, zelo radovedne narave

Monica, 13 let, slušne težave, polžev vsadek pri petih letih, visoka zmožnost pri angleškem jeziku in dramskem krožku

Tracey, 13 let, motnje avtističnega spektra, visoka zmožnost pri branju in pisanju, zelo ustvarjalna

Zbiranje podatkov je potekalo na treh sferah;

- intervjuji z učenci (pol strukturirani), ki so bili digitalno posneti,
- zapiski v dnevниke, ki so jih ustvarjali udeleženci tekom prehoda,
- relevantna šolska dokumentacija.

REZULTATI Z RAZLAGO

1. tema: osebne značilnosti dvojno izjemnih učencev

UČENCI S SLUŠNIMI TEŽAVAMI

- težave s komunikacijo in razumevanjem, (otežuje njihovo sposobnost sprejemanja informaciij).
- Polževi vsadki lahko pomagajo posamezniku slišati zvoke, kar je posebno uporabno v učilnici (sedenje v ospredju, najmanj motenj in hrupa).

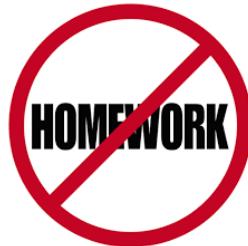
ASPRERGERJEV SINDROM

razvije občutljivost na okolje, potreba po rutini in močna, ozko-usmerjena osredotočenost. Raziskava je pokazala, da čutijo potrebo po ustrezanju pričakovanim družbenim normam.

2. tema: dosedanje šolanje

Michael, ki ima Aspergerjev sindrom, je do sedaj občutil nekaj težav. Med intervjuji je postalo jasno, da ima do šole nekakšen odpor. Čuti, da je šola nekaj kar mora prenašati, namesto da bi v njej užival.

Tracey (motnje avtističnega spektra) in Monica (slušne težave) poročali o pozitivni izkušnji s šolo. Poudarili sta predvsem pomembnost dobrega odnosa z učitelji.

3. tema: osebne izkušnje med prehodom

Razdeljena na pozitivne in negativne vidike:

Pozitivno dojemanje prehoda:

- Na koncu leta pred srednjo šolo so se vsi vpisani učenci udeležili orientacijskega ogleda, kjer so raziskovali šolo, spoznavali učitelje in dijake-mentorje.
- Poleg tega so učenci s PP, vključno z dvojno izjemnimi učenci, dobili možnost dodatnega ogleda in časa, da se seznanijo s šolo.
- Vsi trije udeleženci raziskave so poročali o prijaznosti učiteljev in starejših dijakov in nasploh pozitivni izkušnji.

Negativno dojemanje prehoda:

- Vsi trije udeleženci so imeli težave pri prehodu. Prvi problem sta predstavljala **strukturalna organizacija in spremenljiv urnik**. težave pri učenju zaradi motenj drugih učencev in hrupa.
- **pomanjkanje priložnosti** za dvojno izjemne učence, da pokažejo svoja močna učna področja, kljub temu, da so vsi trije nadarjeni na verbalno-jezikovnem področju.

Glavne ugotovitve raziskave

- Uspešen prehod dvojno izjemnih učencev v srednjo šolo je odvisen od **pravočasne predaje njihovih pravilnih in popolnih evidenc**, (podrobno opisujejo posameznikove učne potrebe).
- šole se s posameznimi primeri ukvarjajo več in bolj podrobno, kot z drugimi.
Monica, ki ima slušne težave, in je že do sedaj imela pomoč v razredu (SŠ - podoben program)
- Na drugi strani pa se na učne težave (okoljsko preobčutljivostjo ter komunikacijskimi in organizacijskimi težavami) Michaela in Tracey niso posebej ozirali.

Druge ugotovitve

Raziskave kažejo da bi celostna ocena in razvoj prilagojenih programov pomagala dvojno izjemnim učencem doseči svoj **potencial**.

- Prenos dokumentacije, orientacijski dnevi in spoznavanje z zaposlenimi pripomorejo k boljšemu počutju/občutku,
- Zagotavljanje **možnosti** dvojno izjemnim učencem, da delajo na svojih **močnih področjih**, je pokazalo, da poveča sodelovanje in akademski uspeh v skladu s **pristopom zmogljivosti**.

Diskusija

1. polovica

- Katere **izboljšave** bi vi uvedli v sistem VIZ nadarjenih na Hrvaškem?

2. polovica

- Katere **izboljšave** bi vi uvedli v sistem VIZ nadarjenih v Sloveniji?

Kaj ste izpostavili kot **dobre vidike/prednosti** hrvaškega učnega konteksta nadarjenosti?

Glede na to, da ste zaposleni kot profesor na Fakulteti za odgojne i obrazovne znanosti, kaj bi vi sporočili (nam) študentom SRP, ki se bomo v praksi srečevali z nadarjenimi? (43.18min)

“ Vi ćete biti edukacijski rehabilitatori, biti će te eksperti koji će raditi sa djecom sa teškoćama. **Vaša prednost je ta da razumijete posebne potrebe samim time jeste naoružani i imate znanje i vještine kako se nositi sa PP** i na drugi strani njihovom distribucijom. Razumijete temeljne pristupe individualizacije, diferencijacije i grupiranje po skupinama. Same te alatke koje imate će vam koristit i dalje u radu kada se budete suočili sa darovitim djetetom kao i sa dvojno izjemnima. Zato sto ćete opet primjenjivati ono sto je njima potrebno a to je **individualni pristup**, za koji ćete biti eksperti.”